

Besöksnärringsstrategi

2019-2030

Tillväxt, Bergs kommun
Ketty Engrund
2019-05-31

Strategi för en hållbar besöksnäring i
Bergs kommun till år 2030

Inledning

Besöksnäringen har fått en allt större ekonomisk betydelse för Sverige, regionen och kommunen. Syftet med att jobba fram en besöksnäringstrategi tillsammans med näringen har varit att skapa en helhetsbild av besöksnäringen i kommunen idag, och besvara frågan om hur näringslivet och kommunen bäst ska organiseras för framtida utveckling av besöksnäringen. Detta för att skapa förutsättningar för att kunna arbeta strategiskt med hållbar tillväxt så att näringen kan utvecklas på ett ansvarsfullt sätt.

Fokus har varit att öka kunskapen för politiker och tjänstepersoner samt företagare, föreningar och andra aktörer om besöksnäringen och dess påverkan och potential. Vi har även jobbat för att tydliggöra roller och ansvar, men även höja blicken och förstå vikten av att arbeta strategiskt för en hållbar utveckling.

Arbetet inleddes våren 2018 med workshops där företag, föreningar och andra aktörer inom besöksnäring deltagit. Webbenkäter till föreningar, företag och politiker/tjänstepersoner och djupintervjuer med aktörer verksamma inom besöksnäringen har genomförts. Information och uppsamlingsträffar har skett löpande enligt upprättad kommunikationsplan.

Varför sätter vi fokus på besöksnäringen?

Besöksnäringen är en näring som bidrar till turismkonsumtionen i Sverige och är den näring som växer snabbast i världen idag. Även Sverige har en stark tillväxt, både lokal, nationellt och internationellt. I Bergs kommun är besöksnäringen en stark växande näring där vi vill skapa ytterligare tillväxt och arbeta hållbart. Bergs kommuns strategi bygger på Svensk Turisms nationella strategi för svensk besöksnäring¹ samt Jämtland Härjedalen Turisms regionala strategi för besöksnäringen².

En stark besöksnäring är betydelsefull för verksamheter inom naturturism och friluftsliv, logi, restaurang, caféer och aktiviteter men även för dagligvaruhandel, transport, bygg och andra branscher. Besöksnäringen är en motor för tillväxt inom andra områden och driver utvecklingen och möjliggör satsningar även inom områden som exempelvis infrastruktur, offentlig service. Neringen fungerar även som arena för affärs- och produktutveckling och entreprenörskap.

Ytterligare en uppsida för utvecklingen av besöksnäringen är att den kan locka fler att ta steget att flytta hit eller bo kvar. Den skapar samtidigt möjlighet för såväl lokala ungdomar,

¹ http://www.strategi2020.se/upload_dokument/20101202-Nationell-Strategi-Popular-version.pdf

² https://jht.se/wp-content/uploads/2018/07/strategi_2016_lowres.pdf

nyanlända och andra att få ett första jobb med karriärmöjligheter, vilket ger positiva samhällsekonomiska effekter som exempelvis högre sysselsättningsgrad som följd. Andra positiva samhällseffekter är exempelvis bättre underlag för bibehållen eller utökad samhällsservice.

Bergs potential som besökskommun är stark då det finns ett brett intresse hos såväl invånarna som hos företagare, kommun och andra aktörer för att förverkliga mer av denna potential.

Besöksnäringen ska växa hållbart

Den långsiktiga målsättningen är att besöksnäringen ska vara en del av Bergs arbete med socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling i ett brett perspektiv, där lönsamhet, miljöhänsyn och socialt engagemang förenas. Genom att skapa en långsiktigt hållbar besöksnäring utveckling blir vi en än mer attraktiv och framgångsrik kommun

Besöksnäringen växer i attraktiva områden med närhet till andra näringar och annan verksamhet i natur- och kulturmiljöer. I dessa miljöer finner man även skyddsbehov som kräver varsam hantering av verksamheter som ska samsas inom samma område, som exempelvis rennäringen, skog- och jordbruk med flera. Kommunens översiktsplan reglerar mark- och vattenanvändning i kommunen på längre sikt och innehåller bland annat utpekade områden lämpliga för exploatering och ny bebyggelse. En växande besöksnäring och en ökad exploatering skapar en ökad användning och ett ökat behov av kommunal och statlig infrastruktur, som exempelvis vägar, vatten, avfallshantering och avlopp. Den totala effekten både vad gäller den ackumulerade markanvändningen och investeringsbehovet blir extra viktig att ta hänsyn till.

Bergs kommun ligger i Saepmie, det vill säga det område där samer bor, verkar och utövar sin kultur och näringar med urminnes hävd³. Berg ingår i förvaltningsområdet för samiska, vilket bland annat innebär att samisk kultur har ett förstärkt skydd. Utgångspunkten för besöksnäringstrategin är att hitta former för att besöksnäringen, rennäringen och andra näringar ska kunna utvecklas sida vid sida. Upplevelsen idag är att utveckling av andra näringar oftast sker på bekostnad av renskötseln, det bör hellre ske på gemensamma hållbara premisser med exempelvis hänsyn till betesro under känsliga perioder som kalvningen.

Hur ska besöksnäringstrategin användas?

Besöksnäringstrategin är ett styrdokument som talar om ramarna för vad som är beslutat inom näringen. Syftet med strategin är att staka ut en riktning och ett antal förhållningssätt som ska leda till ökad samverkan och samordning av resurser mot framtida gemensamma mål. Besöksnäringstrategin är kopplad till kommunens kommande tillväxtprogram och förhåller sig även till andra styrdokument och program, såväl nationella, regionala och kommunala. Den förhåller sig också till kommunens översiktsplan och dess fördjupningar.

³ <https://www.sametinget.se/1125>

Tillväxtavdelningen ansvarar för att besöksnäringstrategin implementeras och kommuniceras. I ansvaret ingår också att hålla strategin aktuell, samt att löpande följa upp och revidera vid behov.

Vår strategi

Besöksnäringstrategin bygger på kommunens vision, *”En framåt kommun som rekommenderas av alla”*. Besöksnäringen ska i hög grad bidra till att visionen förverkligas och därmed bidra till ökad livskvalitet för Bergsborna.

Bergs kommun ser på turismen och besöksnäringen som en bidragande effekt till ökad levnadsstandard med bibehållen god service och livskvalitet som är förutsättningar för att vara en attraktiv plats att leva och bo på.

Kommunen ska lägga tid och resurser för att nå långsiktig hållbar utveckling i de områden där det finns en vilja, kraft och förutsättningar till detta.

Vart vill vi komma till 2030?

Målbilden för 2030 är att vi kommit till ett läge med ökad livskraft i kommunen med fler starka företag med fler anställda, ökad kompetens och medvetenhet inom hållbarhet och tillgänglighet. En tydlig effekt av målbilden ska vara att politik, medarbetare och andra aktörer ska känna väl till kommunens roll i frågan.

Kommunen ska ta ansvar för att förenkla och förtydliga kommunikationsvägar och samverkan mellan näringslivet inklusive dess organisationer och den kommunala förvaltningen, samt att besöksnäringens behov tydligt ska beaktas i framtida prioriteringar. Samverkan ska ske via dialog och inflytande snarare än via ren information, i enlighet med den modell för delaktighet som SKL, Sveriges kommuner och landsting beskriver som ”delaktighetstrappan”⁴.

Det är dock upp till de enskilda företagen och organisationerna att ta ansvar för att jobba med sin egen produktutveckling och sitt eget varumärke, samt samverka med andra aktörer.

⁴ [SKL \(2019\) Medborgardialog i styrning, s. 14ff. Stockholm: SKL](#)

Tre delstrategier för att komma i mål

Besöksnäringstrategin är uppdelad i tre delstrategier eller strategiska inriktningar för att nå det önskade läge som beskrivits för år 2030. Inriktningarna fångar utmaningar och vägval som är centrala i nulägesanalysen av besöksnäringen i Bergs kommun.

- Infrastruktur
- Kunskap, samverkan och tillväxt
- Hållbar informationsstruktur

Strategi 1 - Infrastruktur

Vi ska verka för en väl utbyggd och fungerande infrastruktur och säkerställa att besöksnäringens perspektiv finns med i all kommunens samhällsplanering.

Kommunen ska arbeta för en modern infrastruktur och bra kommunikationer, där vi tar höjd för de långa avstånden inom kommunen och där inte bara invånarnas dagliga resor utan även näringslivets varutransporter och besökarens resor till, från och inom länet beaktas. Kommunen ska strategiskt finnas med i projekt och sammanhang för att bevaka och främja besöksnäringens intressen och utveckling. Kommunen äger själv frågor som handlar om samhällsplanering men ska också arbeta aktivt för att påverka i de frågor om fiber, vägar, järnvägar eller liknande som kommunen inte äger själv.

Strategi 2 – Kunskap, samverkan och tillväxt

Vi ska skapa förutsättningar för ökad kunskap, samverkan och tillväxt hos besöksnäringen.

För att möta framtida utmaningar behöver samverkan mellan aktörer utvecklas och effektiva arbetsformer prövas. Det är viktigt för att tydligare fokusera och prioritera på kommunal nivå, men också för utformning av produkter och resmål som möter kundernas krav och marknadens efterfrågan. Samverkan är nödvändig för att kommunens turistiska tillgångar ska få genomslag och generera en ökad attraktivitet.

Kommunen ska prioritera aktiviteter som omvärldsbevakning, statistikbearbetning och analyser som sedan ska spridas och därmed skapa förutsättningar och underlätta för näringslivets aktörer att utvecklas och utveckla sitt produktutbud. Kommunen prioriterar möjliggörandet av samverkan (nätverkande) mellan besöksnäringens aktörer.

En tydlig rollfördelning mellan näringsaktörer och kommunen är viktig för en effektiv samverkan. Alla måste veta sin roll och sitt ansvar för att nå det önskade läget 2030 och veta

hur övriga aktörer ska bidra till utvecklingen av besöksnäringen. En viktig del av strategin handlar därför om att tydliggöra rollfördelningen mellan aktörerna.

Företag och enskilda aktörer ansvarar själva för den egna verksamhetens produktutveckling och marknadsföring och för att bidra till besöksnäringen som en tillväxtbransch i kommunen. Aktörer ansvarar också själva för att samverka med andra enskilda aktörer samt att söka och ta del av information inom branschen som kan vara till nytta för egen verksamhet.

Strategi 3 – Hållbar informationsstruktur

Vi ska, tillsammans med näringen, skapa en hållbar infrastruktur för turistisk information och kommunikation, både fysiskt och digitalt.

Digitaliseringen har resulterat i stora förändringar i människors beteende. Möjligheten att själv söka information via internet om resmål, innan, under och efter en resa, har förändrats enormt och kommer att fortsätta utvecklas kraftigt de kommande åren. Detta måste tas i beaktande i det fortsatta arbetet med en strategisk och hållbar informationsstruktur. Utifrån besökarnas förändrade beteende och behov kommer troligtvis fysiska platser för turistinformation i stor utsträckning fortfarande att efterfrågas. Syfte är då att förse besökare med information och service om resmålet på plats.

Genom att arbeta strategiskt för en för en modern informationsstruktur, såväl fysiskt som digitalt, i syfte att synliggöra boende, mat och övriga reseanledningar och möjligheter, stärker vi Bergs kommun som en attraktiv plats att besöka. I sin tur skapar detta förutsättningar för utveckling av entreprenörskap, affärsutveckling och företagande inom besöksnäringen, vilket också stärker Bergs kommun som en attraktiv kommun att bo och leva i.

I de fall där vi bedömer det som det bästa för näringslivets utveckling, ser vi givetvis också positivt på samarbete över kommungränserna.